

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

<https://doi.org/10.15802/2071-1476-2026-1-02>

УДК 371.71(045)

ЦІННІСТЬ ЗДОРОВ'Я В ІЄРАРХІЇ ЖИТТЄВИХ ПРІОРИТЕТІВ ШКОЛЯРІВ

Бакіко І.^{A,B,C,D,E}

Луцький національний технічний університет, Луцьк, Україна

Бакіко Ігор Володимирович

Bakiko Ihor

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, вул. Львівська, 75, 43000, Україна

Lutsk National Technical University, Lutsk, str. Lvivska, 75, 43000, Ukraine

e-mail: bakiko_igor@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-8835-8781>

Внесок автора: А – дизайн дослідження; В – збір даних; С – статистичний аналіз; D – підготовка рукопису; E – збір коштів.

Authors' Contribution: A – Study design; B – Data collection; C – Statistical analysis; D – Manuscript Preparation; E – Funds Collection

Анотація

Вступ. Дослідження цінності здоров'я в ієрархії життєвих пріоритетів школярів є науково й соціально значущим, оскільки спрямоване на підвищення ефективності виховного процесу, формування відповідального ставлення до власного здоров'я та створення передумов для гармонійного розвитку особистості в сучасному суспільстві. **Мета дослідження** – дослідити, яке місце займає цінність здоров'я серед термінальних цінностей у школярів 5-х - 11-х класів. **Матеріали і методи дослідження:** аналіз науково-методичної літератури, опитувальник ціннісних орієнтацій М. Рокича, методи математичної статистики. **Результати.** Найважливішими термінальними цінностями для хлопців є: здоров'я (фізичне й психічне) – 31,37 балів; хороші і вірні друзі – 31,13 балів; задоволення (життя, повне задоволень, приємного проведення часу, багато розваг) – 30,68 балів; кохання (духовна і фізична близькість з коханою людиною) – 30,48 балів та впевненість у собі (свобода від внутрішніх протиріч, сумнівів) – 30,28 балів. Подібна тенденція спостерігається і у дівчат. До ядра цінностей вони віднесли: хороші і вірні друзі – 31,03 балів; здоров'я (фізичне й психічне) – 30,84 балів; задоволення (життя, повне задоволень, приємного проведення часу, багато розваг) – 30,78 балів; кохання (духовна і фізична близькість з коханою людиною) – 30,6 балів та на відміну від хлопців, цікава робота – 30,47 балів. **Висновки.** Таким чином, здоров'я займає провідне місце в системі термінальних цінностей школярів, незалежно від статі. Його високий рейтинг відображає зростаюче усвідомлення значущості фізичного, психічного та соціального благополуччя в умовах сучасного суспільства. Сформованість цінності «здоров'я» може розглядатися як важливий показник готовності особистості до свідомого вибору здоров'язбережувальної поведінки та активної життєвої позиції в майбутньому.

Ключові слова: стан організму, учні, значущість, рейтинг, термінальні цінності.

THE VALUE OF «HEALTH» IN THE HIERARCHY OF LIFE PRIORITIES OF SCHOOLCHILDREN

Annotation

Introduction. Research into the value of «health» in the hierarchy of life priorities of schoolchildren is scientifically and socially significant, as it is aimed at increasing the effectiveness of the educational process, forming

a responsible attitude towards one's own health, and creating the prerequisites for the harmonious development of the individual in modern society. **The purpose of the study.** The purpose of the study is to investigate what place the value of «health» occupies among the terminal values of schoolchildren in grades 5-11. **Methods:** analysis of scientific and methodological literature, M. Rokych's questionnaire of value orientations, methods of mathematical statistics. **Results.** The most important terminal values for boys are: health (physical and mental) – 31.37 points; good and loyal friends – 31.13 points; pleasure (a life full of pleasures, pleasant pastimes, lots of entertainment) – 30.68 points; love (spiritual and physical closeness with a loved one) – 30.48 points and self-confidence (freedom from internal contradictions, doubts) – 30.28 points. A similar trend is observed for girls. They attributed to the core values: good and loyal friends – 31.03 points; health (physical and mental) – 30.84 points; pleasure (a life full of pleasures, pleasant pastimes, lots of entertainment) – 30.78 points; love (spiritual and physical intimacy with a loved one) – 30.6 points and, unlike boys, interesting work – 30.47 points. **Conclusions.** Thus, health occupies a leading place in the system of terminal values of schoolchildren, regardless of gender. Its high rating reflects the growing awareness of the importance of physical, mental and social well-being in modern society. The formation of the value of «health» can be considered as an important indicator of the individual's readiness for a conscious choice of health-preserving behavior and an active life position in the future.

Key words: body condition, students, significance, rating, terminal values.

Вступ. У сучасних соціально-економічних і культурних умовах проблема збереження і зміцнення здоров'я підростаючого покоління набуває особливої актуальності. Шкільний вік є важливим етапом формування системи ціннісних орієнтацій особистості, що визначає подальші життєві установки, поведінкові стратегії та спосіб життя. Саме в цей період відбувається інтенсивний розвиток самосвідомості, переосмислення соціальних норм і засвоєння базових життєвих цінностей, серед яких здоров'я посідає провідне місце [1; 2; 3].

Цінність здоров'я виступає багатовимірною категорією, що охоплює фізичний, психічний, соціальний і духовний компоненти життєдіяльності людини. У контексті виховання школярів здоров'я розглядається не лише як відсутність хвороб, а також як важливий ресурс повноцінного розвитку, успішної навчальної діяльності та соціальної адаптації. Водночас, сучасні діти шкільного віку дедалі частіше стикаються з чинниками, які негативно впливають на стан їхнього здоров'я, зокрема зниженням рівня рухової активності, зростанням психоемоційного навантаження, надмірним використанням цифрових технологій та формуванням малорухливого способу життя [4; 5].

Особливу увагу науковців [6; 7; 8] привертає питання місця здоров'я в ієрархії ціннісних орієнтацій учнів. Дослідження свідчать, що усвідомлення значущості здоров'я не завжди супроводжується сформованістю відповідних поведінкових установок і практичних навичок здорового способу життя [9; 10; 11]. У підлітковому віці спостерігається суперечність між декларованою цінністю «здоров'я» та реальною поведінкою школярів, що обумовлює необхідність цілеспрямованого педагогічного впливу [12; 13].

Формування ціннісного ставлення до здоров'я школярів є важливим завданням системи загальної середньої освіти, зокрема в контексті реалізації освітніх і виховних функцій предметів здоров'язбережувального спрямування та фізичної культури. Вивчення ієрархії ціннісних орієнтацій учнів дозволяє глибше зрозуміти мотиваційні механізми їхньої поведінки, визначити рівень усвідомлення значущості здоров'я та обґрунтувати ефективні педагогічні умови його формування [14; 15].

Отже, дослідження цінності «здоров'я» в ієрархії життєвих пріоритетів школярів є науково й соціально значущим, оскільки спрямоване на підвищення ефективності виховного процесу, формування відповідального

ставлення до власного здоров'я та створення передумов для гармонійного розвитку особистості в сучасному суспільстві.

Гіпотеза дослідження: передбачається, що цінність здоров'я займає одне з провідних місць в ієрархії життєвих пріоритетів школярів, однак її значущість знижується під впливом навчального навантаження, цифрових технологій та орієнтації на матеріальні й соціальні досягнення; водночас рівень усвідомлення важливості «здоров'я» прямо залежить від сімейного виховання та систематичної фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Мета дослідження – дослідити, яке місце займає цінність здоров'я серед термінальних цінностей у школярів 5-х – 11-х класів.

Матеріал і методи.

Учасники: Дослідження проводились у ЗЗСО «Луцький лицей № 5 ЛМР» за участю учнів 5-х – 11-х класів у кількості 420 чоловік (хлопців – 210, дівчат – 210). Їх вік становить: 10 – 16 років. Від усіх школярів було отримано інформовану згоду на участь у цьому експерименті.

Процедура (організація дослідження): для вирішення поставленої мети були використані наступні методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, опитувальник ціннісних орієнтацій М. Рокича, методи математичної статистики.

Для вивчення особливостей формування ціннісних орієнтацій школярів, що обумовлюють функціонування механізму диференціації цінностей та характер вибору тих або інших з них ми використали методику М. Рокіча. Методика являє собою два бланки, на яких надані списки 16 термінальних та 16 інструментальних цінностей. Кожну цінність респондент повинен оцінити за 5-бальною системою. Друга частина методики Мілтона Рокіча – список інструментальних цінностей – у дослідженні не використовувалася.

Статистичний аналіз: всі отримані в ході дослідження дані, були опрацьовані за допомогою комп'ютерної програми для статистичної обробки даних SPSS Statistics (версія 23).

Результати дослідження. Здоров'я посідає особливе місце в ієрархії життєвих пріоритетів школярів, оскільки є базовою умовою повноцінного фізичного, психічного та соціального розвитку дитини. У період навчання в основній школі відбувається активне формування ціннісних

орієнтацій, що визначають ставлення учнів до власного способу життя та поведінкових моделей. Усвідомлення цінності здоров'я впливає на навчальну успішність, рівень рухової активності та здатність протистояти негативним чинникам сучасного середовища. Водночас, пріоритет здоров'я в системі життєвих цінностей школярів нерідко поступається матеріальним, статусним або розважальним орієнтирам. У зв'язку з цим актуальним є наукове осмислення місця здоров'я в ієрархії життєвих пріоритетів учнів та визначення педагогічних шляхів його утвердження як провідної цінності [16; 17].

Ієрархія цінностей від класу до класу змінюється як у хлопців, так і у дівчат. Сумарний підрахунок балів за кожним показником дозволив скласти рейтинг та визначити пріоритети, тобто, «ядро» ціннісних орієнтацій. В залежності від статево-вікових особливостей підлітків змінюється ієрархія термінальних цінностей.

Розглянемо загальний рейтинг термінальних цінностей школярів

5-11 класів, тобто, спільний середній ранг відповідно до наведеної таблиці. Аналіз термінальних цінностей школярів подано в табл. 1.

Подана табл. 1 відображає результати вивчення ієрархії термінальних цінностей у школярів підліткового віку з урахуванням статевих відмінностей. Аналіз ціннісних орієнтацій здійснювався за показниками середнього балу та рейтингового місця кожної з 16 термінальних цінностей, що дозволяє комплексно оцінити їх суб'єктивну значущість у структурі світоглядних установок школярів.

Загалом отримані результати свідчать про сформовану систему життєвих пріоритетів у досліджуваній віковій групі, в якій чітко простежується домінування базових екзистенційних і соціально значущих цінностей. Особливої уваги заслуговує цінність «здоров'я», яка посідає провідні позиції в ієрархії термінальних цінностей як у хлопців, так і у дівчат.

Аналіз даних табл. 1 показав, що цінність «здоров'я» займає перше рейтингове місце у хлоп-

Таблиця 1

Загальний рейтинг термінальних ціннісних орієнтацій школярів, (n = 420)

№	Термінальні цінності	Загалом			
		хлопці (n=210)		дівчата (n=210)	
		Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал
1	Самостійність	13	27,57	16	27,03
2	Впевненість у собі	5	30,28	9	29,24
3	Матеріальна забезпеченість	12	28,03	13	28,7
4	Здоров'я	1	31,37	2	30,84
5	Задоволення	3	30,68	3	30,78
6	Цікава робота	8	29,7	5	30,47
7	Кохання	4	30,48	4	30,6
8	Свобода	9	29,31	11	28,77
9	Краса	16	25,34	15	27,87
10	Друзі	2	31,13	1	31,03
11	Пізнання	10	28,73	7	29,5
12	Щасливе, сімейне життя	7	30,1	6	29,9
13	Творчість	14	26,57	14	27,94
14	Суспільне визнання	6	30,23	10	29,18
15	Активне, діяльне життя	15	26,01	8	29,4
16	Рівність	11	28,24	12	28,76

ців із середнім балом 31,37 балів, що є найвищим показником серед усіх представлених термінальних цінностей. У дівчат «здоров'я» посідає друге місце з високим середнім балом 30,84 балів, поступаючись лише цінності «друзі». Така позиція здоров'я свідчить про його усвідомлення як фундаментальної умови повноцінного життя, особистісної реалізації та соціальної активності.

Отже, найважливішими термінальними цінностями для хлопців є: здоров'я (фізичне й психічне) – 31,37 балів; хороші і вірні друзі – 31,13 балів; задоволення (життя, повне задоволень, приємного проведення часу, багато розваг) – 30,68 балів; кохання (духовна і фізична близькість з коханою людиною) – 30,48 балів та впевненість у собі (свобода від внутрішніх протиріч, сумнівів) – 30,28 балів (рис. 1).

Подібна тенденція спостерігається і у дівчат. До ядра цінностей вони віднесли: хороші і вірні друзі – 31,03 балів; здоров'я (фізичне й психічне) – 30,84 балів; задоволення (життя, повне задоволень, приємного проведення часу, багато розваг) – 30,78 балів; кохання (духовна і фізична близькість з коханою людиною) – 30,6 балів та, на відміну від хлопців, цікава робота – 30,47 балів (рис. 2).

Високий рейтинг здоров'я у школярів 5-11 класів є показовим з огляду на вікові особливості підліткового періоду, який характеризується активними психофізіологічними змінами, підвищеною чутливістю до власного самопочуття та зростанням інтересу до зовнішнього вигляду, фізичної працездатності й життєвого тону. Усвідомлення значущості здоров'я на цьому етапі розвитку може розглядатися як позитивний чинник формування здорового способу життя у майбутньому.

Варто зазначити, що мінімальна різниця між середніми балами хлопців і дівчат свідчить про гендерну узгодженість у сприйнятті

здоров'я як провідної життєвої цінності. Це підтверджує тенденцію до зростання ролі здоров'я в умовах сучасного соціального середовища, що характеризується інформаційним навантаженням, зниженням рухової активності та поширенням стресових факторів.

Порівнюючи цінність «здоров'я» з іншими життєвими орієнтирами, можна відзначити, що вона випереджає такі традиційно значущі цінності, як «кохання», «щасливе, сімейне життя», «матеріальна забезпеченість» та «самостійність». Це свідчить про те, що школярі розглядають «здоров'я» не лише як інструментальну, а також як самодостатню цінність, без якої неможлива реалізація інших життєвих цілей.

У хлопців «здоров'я» випереджає навіть цінність «друзі», яка займає друге місце (31,13 балів), що може вказувати на більш прагматичний і функціональний підхід до життєвих пріоритетів. У дівчат, навпаки, на першому місці

перебуває цінність «друзі» (31,03 балів), тоді як здоров'я займає другу позицію. Така різниця може пояснюватися більш вираженою соціальною спрямованістю дівчат та їх орієнтацією на міжособистісні стосунки.

Водночас, високі показники здоров'я в обох групах свідчать про його інтегративний характер, оскільки воно тісно пов'язане з можливістю активного спілкування, навчальної успішності, участі в дозвіллевій та фізкультурно-спортивній діяльності.

Високе місце цінності «здоров'я» в ієрархії термінальних цінностей школярів має важливе соціально-педагогічне значення. Воно створює сприятливі передумови для формування мотивації до здорового способу життя, позитивного ставлення до фізичної культури, рухової активності та збереження психічного благополуччя.

Отримані результати можуть слугувати науковим обґрунтуван-

Рис. 1. Загальний рейтинг термінальних ціннісних орієнтацій хлопців (n=210)

Рис. 2. Загальний рейтинг термінальних ціннісних орієнтацій дівчат (n=210)

ням для розроблення та впровадження освітніх і виховних програм, спрямованих на зміцнення здоров'я учнів, зокрема в межах предметів «Фізична культура», «Здоров'я, безпека та добробут», а також у позаурочній та позашкільній діяльності. Особливо актуальним є акцент на формуванні ціннісного ставлення до власного здоров'я як до життєвого ресурсу, що потребує постійної підтримки та відповідального ставлення.

Дискусія. У сучасному науковому дискурсі проблема визначення місця здоров'я в ієрархії життєвих пріоритетів школярів розглядається як багатомірне соціально-педагогічне та психолого-педагогічне явище. Більшість дослідників [18; 19] сходяться на думці, що здоров'я є базовою життєвою цінністю, яка створює передумови для повноцінного розвитку особистості, успішного навчання та соціальної самореалізації дитини. Водночас, у підлітковому віці спостерігається певна суперечність між декларативним визнанням здоров'я як важливої цінності та реальною поведінкою школярів, що не завжди відповідає засадам здорового способу життя.

Окремі науковці [20; 21] наголошують, що в ієрархії життєвих пріоритетів учнів здоров'я часто поступається таким цінностям, як міжособистісне спілкування, са-

моствердження, навчальні досягнення або матеріальний добробут у майбутньому. Це пояснюється віковими особливостями психічного розвитку, відсутністю сформованого причинно-наслідкового мислення щодо віддалених наслідків поведінки, а також впливом соціального середовища та медіапростору. У цьому контексті здоров'я сприймається школярами як природний і самоочевидний ресурс, що не потребує цілеспрямованого збереження.

Водночас інша група дослідників [2; 4; 6] доводить, що за умов систематичного педагогічного впливу, зокрема через уроки фізичної культури, позакласну рухову діяльність та інтеграцію здоров'язбережувальних технологій в освітній процес, цінність «здоров'я» може займати провідне місце в структурі життєвих орієнтацій школярів. У таких умовах формується усвідомлене ставлення до власного фізичного та психічного стану, відповідальність за особистий вибір і розуміння здоров'я як ресурсу життєвого успіху.

Дискусійним залишається питання співвідношення індивідуальних і соціальних чинників формування цінності здоров'я. Частина науковців [19; 21] акцентує увагу на провідній ролі сім'ї як першого соціального інституту, що закладає основи ціннісних орієнтацій дитини. Інші [17; 22] підкреслюють домінуючий вплив закладів загальної середньої освіти та педагогів, які здатні коригувати або трансформувати вже наявні установки через цілеспрямовану виховну діяльність.

Тож, узагальнення наукових поглядів свідчить, що цінність «здоров'я» в ієрархії життєвих пріоритетів школярів є динамічною категорією, яка формується під впливом вікових, соціальних і педагогічних чинників.

Висновки. Таким чином, здоров'я займає провідне місце в системі термінальних цінностей школярів, незалежно від статі. Його високий рейтинг відображає зростаюче усвідомлення значущості фізичного, психічного та соціального благополуччя в умовах сучасного суспільства. Сформованість цінності «здоров'я» може розглядатися як важливий показник готовності особистості до свідомого вибору здоров'язбережувальної поведінки та активної життєвої позиції в майбутньому.

Перспективи подальших досліджень будуть полягати в пошуку ефективних освітніх стратегій, спрямованих на підвищення значущості здоров'я як усвідомленої та стійкої життєвої цінності учнівської молоді.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Бакіко ІВ. Теоретико-методичні засади формування цінностей здорового способу життя в процесі фізичного виховання у дітей шкільного віку: реф. дис. ... докт. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення»; Нац. ун-т фіз. вих. і спорту України. Київ. 2023;52.
2. Бакіко ІВ, Ковальчук ВЯ, Савчук СА, Гребік ОВ, Дмитрук ВС. Особливості формування ціннісних орієнтацій школярів середніх класів в процесі рухової активності. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2024; Лютий 02,(42):55-64. <https://doi.org/10.15330/fcult.42.55-64>.

References

1. Bakiko IV. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tsinnosti zdorovoho sposobu zhyttia v protsesi fizychnoho vykhovannia u ditei shkylnoho viku: ref. dys. ... dokt. nauk z fiz. vykh. i sportu: 24.00.02 «Fizychna kultura, fizychno vykhovannia ryznykh hrup naseleennia»; Nats. un-t fiz. vykh. i sportu Ukrainy. Kyiv. 2023;52.
2. Bakiko IV, Kovalchuk VYa, Savchuk SA, Hrebik OV, Dmytruk VS. Osoblyvosti formuvannia tsinnisnykh oriientatsii shkoliariv sereidnykh klasiv v protsesi rukhovoi aktyvnosti. Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seria: Fizychna kultura. 2024; February 02, (42):55-64. <https://doi.org/10.15330/fcult.42.55-64>.

3. Bakiko IV, Borovska NI, Nikolaiev SY. Assessment of the correspondence of subjective self-assessment of physical development with the results of control tests of schoolchildren in grades 10-11. *Rehabilitation & Recreation: Publishing house «Helvetica»*. 2025;19(1):104-116. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.1.10>.
4. Круцевич ТЮ, Марченко ОЮ. Моделі ціннісних орієнтацій у поведінкових характеристиках особистості школярів різних вікових груп. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2018;2:57-64. Доступно на: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2018-02/2018-02-00.pdf>.
5. Юнг НВ, Смокова ЛС, Кологривова НМ. Роль соціума у формуванні особистості підлітка. *Габітус*. 2021;4(2):118-124.
6. Бакіко І. Формування ціннісних орієнтацій підлітків у процесі фізичного виховання. *Sport Science Spectrum*. 2024;1:62-67. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-10>.
7. Круцевич ТЮ, Марченко ОЮ. Гендерні відмінності ієрархічної структури ціннісних орієнтацій школярів різних вікових груп. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2018;3(43):144.
8. Bakiko I, Krutsevich T, Trachuk S. Effect of physical development self-assessment indicators on value orientation structure formation in senior school age students. *Teoria ta metoda fizicnogo vihovanna*. 2022;2:151-157. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2022.2.01>.
9. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі. від 25 травня 2020 № 195. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>.
10. Про затвердження концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти. Наказ МОН, Мінмолодьспорт № 1141/4088 від 27 жовтня 2021 року. Режим доступу: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/85327.
11. Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року. Наказ МОН № 194 від 15.02.2021 року. Режим доступу: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/80880.
12. Бакіко І, Круцевич Т. Вплив батьків на формування здорового способу життя школярів. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2022;3:11-19. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2022-3-011>.
13. Ціннісні орієнтири сучасної української школи. МОНУ. 2019. С. 63. <https://mon.gov.ua>.
14. Bakiko I, Savchuk S, Dmitruk V, Radchenko O, Nikolaev S. Assessment of the physical health of students of middle and upper grades. *Journal of Physical Education and Sport*. 2020;Vol20 (Supplement issue 1), Art 39:286-290. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s1039>.
3. Bakiko IV, Borovska NI, Nikolaiev SY. Assessment of the correspondence of subjective self-assessment of physical development with the results of control tests of schoolchildren in grades 10-11. *Rehabilitation & Recreation: Publishing house «Helvetica»*. 2025;Vol.19(1):104-116. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.1.10>.
4. Krutsevich TYu, Marchenko OYu. Modeli tsinnisnykh oriientatsii u povedinkovykh kharakterystykakh osobystosti shkolariv riznykh vikovykh hrup. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2018;2:57-64. Available on: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2018-02/2018-02-00.pdf>.
5. Yung NV, Smokova LS, Kologryvova NM. Rol sotsiuma u formuvanni osobystosti pidlitka. *Habitus*. 2021;4(2):118-124.
6. Bakiko I. Formuvannia tsinnisnykh oriientatsii pidlitkiv u protsesi fizychnoho vykhovannia. *Sport Science Spectrum*. 2024;1:62-67. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-10>.
7. Krutsevich TYu, Marchenko OYu. Henderni vidminnosti iierarkhichnoi struktury tsinnisnykh oriientatsii shkolariv riznykh vikovykh hrup. *Fizyчне vykhovannia, sport i kultura zdorov'ia u suchasnomu suspilstvi*. 2018;3(43):144.
8. Bakiko I, Krutsevich T, Trachuk S. Effect of physical development self-assessment indicators on value orientation structure formation in senior school age students. *Teoria ta metoda fizicnogo vihovanna*. 2022;2:151-157. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2022.2.01>.
9. Natsionalna stratehiia rozbudovy bezpechnoho i zdorovoho osvitnoho seredovyschcha u Novii ukrainiskii shkoli. vid 25 travnia 2020 № 195. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>.
10. Pro zatverdzhennia kontseptsii rozvytku shchodennoho sportu v zakladakh osvity. Nakaz MON, Minmolodspport № 1141/4088 vid 27 zhovtnia 2021 roku. Access mode: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/85327.
11. Rekomendatsii shchodo stratehichnogo rozvytku fizychnoho vykhovannia ta sportyvnoi pidhotovky sered uchnivskoi molodi na period do 2025 roku. Nakaz MON № 194 vid 15.02.2021 roku. Access mode: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/80880.
12. Bakiko I, Krutsevich T. Vplyv batkiv na formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia shkolariv. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2022;3:11-19. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2022-3-011>.
13. Tsinnisni oriientyry suchasnoi ukrainiskoi shkoly. МОНУ. 2019. S. 63. <https://mon.gov.ua>.
14. Bakiko I, Savchuk S, Dmitruk V, Radchenko O, Nikolaev S. Assessment of the physical health of students of middle and upper grades. *Journal of Physical Education and Sport*. 2020;Vol. 20 (Supplement issue 1), Art 39:286-290. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s1039>.

15. Bakiko I, Krutsevych T, Smoliuk V, Shevchuk A. The Correlation Analysis Between Subjective and Objective Indicators of Physical Development of Students of 5th And 9th Grades. *Physical Education Theory and Methodology*. 2022;3:323-332. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2022.3.04>.
16. Захарченко М. Особливості ціннісних орієнтацій учнівської молоді в процесі фізичного виховання. *Молодий вчений*. 2018;4.2(56.2):1-5.
17. Юнг НВ, Розенберг ІЛ, Калашник СК. Система ціннісних орієнтацій при побудові життєвої перспективи у юнацькому віці. *Габітус*. 2020;19:202-208. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.19.35>.
18. Круцевич Т, Марченко О. Структура моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури школярів різних вікових груп. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2018;5(67):5-10 <https://doi.org/10.15391/snsv.2018-5.001>.
19. Печка ЛЄ. Ціннісне ставлення до власного здоров'я дітей: наступність у роботі закладу дошкільної освіти і початкової школи: монографія. Київ-Кременчук: Вид-во «NOVABOOK», 2021;504.
20. Марченко О. Вікові та гендерні особливості формування цінностей індивідуальної фізичної культури школярів. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;3:80-87. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2018.3.80-87>.
21. Хріпко І, Андреева О. Гендерний підхід у фізичному вихованні учнівської молоді: сучасні дослідження і тенденції. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2018;2:157-162.
22. Krutsevich T, Pangelova N, Trachuk S, Ivanik O. Motor activity of the male and female population in modern society. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019;19(3)231:1591-1598.
15. Bakiko I, Krutsevych T, Smoliuk V, Shevchuk A. The Correlation Analysis Between Subjective and Objective Indicators of Physical Development of Students of 5th And 9th Grades. *Physical Education Theory and Methodology*. 2022;3:323-332. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2022.3.04>.
16. Zakharchenko M. Osoblyvosti tsinnisnykh oriientatsii uchnivskoi molodi v protsesi fizychnoho vykhovannia. *Young scientist*. 2018;4.2(56.2):1-5.
17. Jung NV, Rosenberg IL, Kalashnyk SK. Systema tsinnisnykh oriientatsii pry pobudovi zhyttievoi perspektyvy u yunatskomu vitsi. *Habitus*. 2020;19:202-208. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.19.35>.
18. Krutsevich TYu, Marchenko OYu. Struktura modeli tsinnisnykh oriientyryv indyvidualnoi fizychnoi kultury shkoliariv riznykh vikovykh hrup. *Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk*. 2018;5(67):5-10 <https://doi.org/10.15391/snsv.2018-5.001>.
19. Pechka LE. Tsinnisne stavlennia do vlasnoho zdorov'ia ditei: nastupnist u roboti zakladu doshkilnoi osvity i pochatkovoї shkoly: monograph. Kyiv-Kremenchuk: Publishing house «NOVABOOK». 2021;504.
20. Marchenko O. Vikovi ta henderni osoblyvosti formuvannia tsinnosteї indyvidualnoi fizychnoi kultury shkoliariv. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. 2018;3:80-87. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2018.3.80-87>.
21. Khripko I, Andreeva O. Hendernyi pidkhid u fizychnomu vykhovanni uchnivskoi molodi: suchasni doslidzhennia i tendentsii. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2018;2:157-162.
22. Krutsevich T, Pangelova N, Trachuk S, Ivanik O. Motor activity of the male and female population in modern society. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019;19(3)231:1591-1598.

Отримано/Received: 30.12.2025

Прорецензовано/Reviewed: 25.02.2026

Прийнято/Accepted: 19.02.2026

Опубліковано/Published – 30.03.2026

Як цитувати статтю / How to Cite:

Бакіко І. Цінність «здоров'я» в ієрархії життєвих пріоритетів школярів Спортивний вісник Придніпров'я. 2026 Бер 30;(2):17-23. <https://doi.org/10.15802/2071-1476-2026-1-02>

Bakiko I. The value of «health» in the hierarchy of life priorities of schoolchildren. *Sportyvnyi Visnyk Prydniprovia*. 2026 Mar 30;(2):17-23. <https://doi.org/10.15802/2071-1476-2026-1-02>